

Leen Rosiers

‘We tonen als hogeschool dat het boeiend is om les te geven in Brussel’

Lesgeven in Brussel. Hoe worden studenten hierop voorbereid? Leen Rosiers, lerarenopleider educatieve bachelor kleuteronderwijs van de Erasmushogeschool in Brussel, werpt een licht op de uitdagingen, maar ook op de kansen die Brussel biedt: “Brussel bruist! We willen een brede hogeschool zijn die toegankelijk is voor studenten, scholen en de buurt.”

De uitdagingen van de grootstad

De Erasmushogeschool ondervindt dagelijks wat de kansen en uitdagingen van de grootstad impliceren voor toekomstige leraren in Brussel. Leen Rosiers: “De lerarenopleiding trekt meer en meer Brusselse studenten aan. Als opleiding zetten we ook bewust in op Brusselse studenten omdat we het belangrijk vinden dat ze in het (Brusselse) onderwijs aan de slag kunnen. Als hogeschool zijn we erg breeddenkend en studenten ervaren dat ook. Diversiteit en inclusie zijn meer dan het etnisch-culturele aspect.”

“In de media wordt Brussel vaak geproblematiseerd, maar Brussel is meer dan een opeenstapeling van problemen.” vertelt Leen Rosiers. “Samen met de studenten trachten we innovatieve aanpakken te zoeken voor de problemen die de grootstad met zich meebrengt.”

“We merken dat veel studenten na de opleiding doorhebben hoe het hier in Brussel bruist. Dat is ook typisch voor Brussel. Er is veel ondersteuning vanuit Onderwijscentrum Brussel (OCB), Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en andere. Er gebeurt dus veel in het Brusselse onderwijs. Het is meer dan lesgeven in een klas. We proberen de studenten te laten proeven van de verschillende organisaties die zich in een grootstad inzetten voor welzijn, opvoeding en onderwijs. We hebben talloze projecten en samenwerkingen binnen de grootstad. Samen met Ondersteuning Bibliotheken in Brussel (OBiB) geven we vorm aan projecten als Vertellen in de Grootstad, Boekenbende en Taalbende aan huis. We werken onder andere ook samen met ‘De vrienden van het huizeke’. Dat is een organisatie waar armen het woord nemen. Zij hebben een schoolpoortwerking waar zij de

‘Als hogeschool zijn we erg breeddenkend en studenten ervaren dat ook.’

Leen Rosiers, lerarenopleider

TEKST
Eva Tiquet

FOTO'S
Jan Locus

» brug proberen te zijn tussen de families (al dan niet in armoede) en de school. En we hebben bijvoorbeeld ook een project met het Klein Kasteeltje. Studenten kunnen van binnen uit echt kennis maken met kinderen op de vlucht. Ze ervaren wat het voor kinderen betekent om via deze weg in België te komen.”

“Door te tonen dat Brussel bruist en dat het boeiend is om te werken in Brussel, zonder te ontkennen dat er ook problemen zijn, geven we studenten de goesting om hier aan de slag te gaan. Via deze weg leren ze hun stad op een andere manier kennen,” besluit Leen Rosiers.

Professionele identiteit

Leen Rosiers: “Tonen wat er gebeurt in de grootstad is één aspect waarop gefocust wordt. We zetten ook sterk in op het reflecteren over visie en basishouding. Het is een proces waarin we hen proberen te laten nadenken over hun professionele identiteit in de grootstad. We stellen studenten vragen als: Je wil een goede leraar zijn, maar wat betekent dat dan? En wat betekent dat heel specifiek voor de kinderen in de grootstad? Wat is de maatschappelijke rol van onderwijs en leraren?”

‘Door te tonen dat het boeiend is om te werken in Brussel, geven we studenten de goesting om hier aan de slag te gaan.’

Leen Rosiers, lerarenopleider

We reiken onze studenten verschillende pedagogieën aan zodat ze meerdere inzichten verwerven. We zetten ook sterk in op het verkennen van het eigen referentiekader. Waarom wil ik leraar worden? Welke leraar wil ik zijn? Wat betekent mijn houding voor families die hun kinderen in mijn klas brengen? Wat betekent dat voor de kinderen? Enzovoort.”

Struikelblokken

Leen Rosiers: “Taalvaardigheid blijft bij onze studenten het grootste struikelblok. In de lerarenopleiding ligt de lat voor taalvaardigheid hoog. Dat is ook logisch. Want vaak is het, zeker in Brussel, enkel via de leraren dat kinderen de Nederlandse taal aangereikt krijgen. Tegelijk blijft dat worstelen. Je krijgt namelijk studenten binnen waarvan het secundair onderwijs stelt dat een bepaald taalniveau gehaald is, terwijl dat niet blijkt te zijn. Via allerlei inspanningen probeert de hogeschool om de taalvaardigheid op te krikken zodat het voldeet aan wat het onderwijsveld verwacht. Er is de starttoets en we doen nog een extra mondelinge en schriftelijke screening. Op basis daarvan bieden we ondersteuning. Dat kan via het aanbod taalcoaching. Er start binnenkort ook een brugfiguur om studenten, die nog niet de weg gevonden hebben naar studiebegeleiding en taalcoaching, te motiveren en te begeleiden naar ondersteuning. En we hebben nog een apart vak dat inzoomt op studie- en taalvaardigheid.

Maar ondanks al deze ondersteuning blijkt dat de kloof vaak te groot is en dat het behalen van het vereiste taalniveau niet meer realistisch is. Niet enkel het taalaspect, maar ook hun ervaringen uit het secundair onderwijs en het missen van de juiste studievaardigheden spelen hier een rol.

Dat is tragisch. Want zeer veel talent gaat zo verloren. Deze studenten zijn dan wel niet sterk in Nederlandse taalvaardigheid, maar wel in andere aspecten die voor het onderwijs of de samenleving een absolute meerwaarde zouden zijn.”

Een andere struikelblok is het durven tonen van expressiviteit en creativiteit. Leen Rosiers: “Studenten durven zich niet altijd te tonen in de klas. We vragen van studenten zaken die ze nog nooit hebben moeten doen: expressief vertellen, een liedje zingen, dansen,

gesprekken aangaan met kleuters, mentor en families. Als ze bijvoorbeeld een antwoord geven in een les, vragen we: “Waarom zeg je dit?” of “Waarom denk je dat?”. Dat bewust stilstaan bij antwoorden en beargumenteren, is hen in het verleden nog niet vaak gevraagd.”

“Ook merken we steeds vaker dat voor veel studenten de studie niet de eerste bezorgdheid is,” gaat Leen Rosiers verder. “Dat is zorgen voor een inkomen. Veel studenten werken om zichzelf en hun gezin financieel te ondersteunen. En dat is geen studentenjob, maar een volwaardige job. Als hogeschool proberen we de kosten te drukken. Daarnaast nemen we het thema ook heel bewust mee in de opleiding. Zo willen we dat onze studenten zeer bewust nadenken over activiteiten die ze organiseren en de materialen die ze gebruiken. Als leraar een briefje in de boekentas steken met de boodschap ‘tegen morgen neem je dit of dat mee naar school’, dat willen we niet. Een thema als ‘de natuur verkennen’ nodigt uit tot het verzamelen van allerlei materialen. En dat kan ook in de stad (bv. verschillende soorten steentjes, tegeltuintjes, seizoenen, ...). Ook is werken met kosteloos materiaal een thema tijdens een van de stages.”

Brede hogeschool

Leen Rosiers: “Zonder het didactische en het pedagogische te verwaarlozen hebben we als hogeschool zeer sterk de blik naar buiten gericht. De wereld stopt niet aan de klasdeur, maar komt bij jou binnen.

De hogeschool is gehuisvest in een splinternieuw gebouw dat dit concept volledig uitstraalt. De buurt kan via de ramen binnenkijken in de hogeschool. De deur staat open voor ontmoetingen. De campus wil dat niet enkel de buurt (en de scholen) iets voor de hogeschool kan betekenen, maar dat de hogeschool ook letterlijk open en bereikbaar is voor mensen uit de buurt.

Zo hebben we een ‘wonderlab-kleuterklas’ die in de toekomst ook opengesteld zal worden voor klassen, maar ook voor gezinnen zodat de kleuters hier kunnen spelen terwijl studenten hen begeleiden.”

“We proberen dus erg progressief te werken. Maar we ervaren dat het werkveld dat nog onvoldoende opmerkt. Er wordt vaak terugge-

grepen naar beelden en ervaringen uit de eigen periode als student aan een lerarenopleiding. Dat stemt echter niet overeen met wat er vandaag gebeurt. Hierdoor botsen vernieuwende kaders vanuit de lerarenopleiding met de realiteit. Studenten kunnen daardoor onvoldoende experimenteren met geleerde inzichten. Een stageplek moet vooral een oefenplaats zijn, waar studenten ook mogen zoeken en ook mogen falen. Dat blijkt vandaag echter geen evidentie te zijn.”

“Als opleiding zijn we dan ook erg zoekende naar samenwerking met het werkveld. De idee van de professionele leergemeenschap zijn wij zeer genegen. Maar dat vraagt veel tijd en energie.

Zo willen we meer inzetten op co-creatie. Dat is echter niet evident omdat het een volwaardig partnerschap vereist waarin je elkaars sterktes ziet, maar waar je elkaar ook de ruimte geeft om met uitdagingen om te gaan. Ook naar stagescholen toe, willen we graag de werking verdiepen. Zo kunnen we samen met scholen zoeken naar manieren om uitdagingen aan te pakken. Als hogeschool kunnen we theoretische kaders en internationale partners binnenbrengen. Scholen kunnen hun expertise uit de dagelijkse ervaringen met kinderen meenemen. Als we dat kunnen samenbrengen, kunnen we ver geraken.”

Een blik op de toekomst

Leen Rosiers: “We moeten zeker niet alles weggooien, maar we moeten wel durven herdenken. Er is nood aan verschillende profielen die met elkaar kunnen samenwerken (leraren kleuteronderwijs, kinderbegeleiders, kinderverzorgers, professionals die met families en buurt kunnen connecteren en coachen, ...). Om dat te realiseren moeten de organisatie en de manier van samenwerken herdacht worden.”

“Vandaag wordt de energie versplinterd binnen welzijn en onderwijs. Beide beleidsdoelmeinen ontfermen zich over het jonge kind (0 tot 6 jaar), maar er zijn zo veel overlappingsen. Als we de barrières kunnen verwijderen en kunnen werken binnen één setting waarbinnen jonge kinderen kunnen opgroeien, kan het alleen maar rijker worden voor kinderen, hun families en voor wie werkt met hen.”

Een kwaliteitsvolle opleiding

Lerarenopleidingen hebben een zeer belangrijke opdracht. Ze moeten ervoor zorgen dat een divers studentenpubliek de weg naar de opleiding vindt. Dat is zeker in een grootstedelijke context een uitdaging. Tegelijk moeten ze voor onze toekomstige leraren een kwaliteitsvolle opleiding realiseren. Voor het COV kunnen immers enkel bevoegde, goed opgeleide leraren tewerkgesteld worden in de scholen. Kwaliteitsvolle lerarenopleidingen zijn essentieel in het opleiden van deze toekomstige leraren. Lerarenopleidingen moeten onmiddellijk met studenten aan de slag kunnen gaan zodat ze, binnen de gegeven tijd die een lerarenopleiding krijgt, kunnen inzetten op de vele uitdagingen die werken in onderwijs met zich meebrengt.

Het COV blijft aandacht vragen voor een versterkte inhoudelijke en praktijkgerichte opleiding die garandeert dat afgestudeerden bekwaam zijn om te starten in het kleuter- of lager onderwijs.